

Referenties

- BRADY, H. (2008). Europol and the European Criminal Intelligence Model: A Non-state Response to Organised Crime. *Policing – A journal of policy and practice*, 2(1), 103-109.
- BRUGGEMAN, W., VAN BRANTEGHEM, J.-M. & VAN NUFFEL, D. (2007). Naar een excellente politiezorg. Brussel: Politeia.
- DIENST VOOR VET STRAFRECHTELIJK BELEID. (2010). *Jaarrapport 2010: georganiseerde criminaliteit in België 2007-2009*. Brussel: Politeia.
- FEDERALE POLITIE. (2012). *Nationaal Veiligheidsplan 2012-2015*. Goedgekeurd door de ministerraad op 1 maart.
- FRANS, B., LAMMENS, L., PATERNOTTE, M., VAN DE SOMPEL, R., VAN OOST, F., SIAAK, B. & WAITES, B. (2010). *Harmony*. Brussels: Federale Politie.
- KADERNOTA INTEGRALE VEILIGHEID. (2004). Minister-raad 30-31/03.
- SEGAERT, S. (2006). Criminele processen: heling en buit bij Roemeens rondtrekkende dadergroepen en communicatie bij rondtrekkende dadergroepen. In B. DE RUYVER (Ed.), *Rondtrekkende dadergroepen: grensoverschrijdend beleid*. Brussel: Politeia, 27-38.
- SIDEBOTTOM, A., BELUR, J., BOWERS, K., TOMPSON, L. & JOHNSON, S. (2011). Theft in price-volatile markets: on the relationship between copper price and copper theft. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 48(3), 396-418.
- TERPSTRA, J. (2012). The warning and advisory task of the police: forging a link between police information and multi-agency partnerships. *Policing – A journal of policy and practice*, 6(1), 67-75.
- TUSIKOV, N. (2012). Measuring organised crime-related harms: exploring five policing methods. *Crime Law and Social Change*, 57(1), 99-115.
- VAN BRANTEGHEM, J.-M., VAN DE SOMPEL, R. & PONSAERS, P. (2007). De pijlers van een gemeenschapsgerichte politiezorg in België. In W. BRUGGEMAN, J.-M. VAN BRANTEGHEM & D. VAN NUFFEL (Eds.), *Naar een excellente politiezorg*. Brussel: Politeia, 65-87.
- VAN DAELE, S. (2009). *Helingsprocessen bij rondtrekkende dadergroepen: een bevraging bij Roemeense en Servische daders*. Federale Politie, Bestek nr. DGS/DSA 2008 R3 233.

VERVOLGING, BERECHTING EN MAGISTRATUUR / PROSECUTION, SENTENCING AND JUDICIARY

Eindrapport evaluatie van de Salduz-wet

Hildegard Penne^a, An Raes, Saaske De Keulenaer,
Ariane Deladrière, Marie Franssens,
Emilie Deveux, Kris Decramer en Salih Sivri^b

^a Opdrachthouder-projectleider, Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, FOD Justitie (Corresp.: Hildegard.Penne@just.fgov.be).

^b Attachés, Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, FOD Justitie.

Inleiding

Onder invloed van het Salduz-arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens was België genoodzaakt om haar strafprocedure fundamenteel aan te passen. De zogenaamde Belgische Salduz-wet geeft vanaf 1 januari 2012 aan iedere verhoorde persoon een aantal nieuwe rechten. De grote vernieuwing is de bijstand van een advocaat voor gearresteerde verdachten en dit vanaf het eerste politieverhoor.

Tijdens de parlementaire voorbereidingen van de Salduz-wet werd de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid belast met de evaluatie ervan.

Het eindrapport werd op 15 februari 2013 overgemaakt aan de minister van Justitie, in 2012 ontving ze reeds drie tussentijdse rapporten. Alle rapporten zijn beschikbaar op de website van de DSB (<http://www.dsb-spc.be/>).

Het eindrapport biedt vooreerst cijfergegevens over de toepassing van de wet voor het volledige jaar 2012. Vervolgens geeft het de ervaringen weer van verdachten (die voor het eerst werden bevraagd) en de praktijkactoren (zijnde de politie, het openbaar ministerie, de onderzoeksrechters en de advocatuur). Daarnaast is een uitgebreide wetsevaluatie verricht van juridische problemen en wetgevende suggesties die werden gesignaleerd in de rechtsleer, de rechtspraak en in de vorige evaluatierapporten vanuit de praktijk. Het rapport is ook voorgelegd aan zowel de Stuurgroep als het Overlegforum Salduz. De Stuurgroep is samengesteld uit nationale verantwoordelijken van de direct betrokken actoren, terwijl het Overlegforum ruimer is samengesteld en tevens fungeert als begeleidingscomité van de evaluatie. Verder is nog een korte bespreking opgenomen van het arrest nr. 7/2013 van het

Grondwettelijk Hof van 14 februari 2013. Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat de grote principes van de Salduz-wet conform zijn met de Grondwet, vernietigde de wet weliswaar op drie punten en gaf tevens twee interpretaties van de wet. Tot slot is het eindrapport afgerond met een reeks aanbevelingen. Het betreft een omvangrijk eindrapport; we geven hierna enkel de voornaamste bevindingen weer.

Toepassing van de Salduz-wet is al bij al goed verlopen

In het algemeen kan worden geconcludeerd dat de toepassing van de Salduz-wet al bij al goed is verlopen. Hoewel initieel veel kritiek en de vrees was geuit dat de Salduz-trein nooit zou rijden, blijkt uit de verschillende evaluatierapporten dat de trein wel degelijk rijdt. Met alle actoren samen werd een werkbaar systeem uitgewerkt voor het verlenen van de bijstand. De politie geeft aan dat de wet verankerd is geraakt in de gewoonten van de politie. Vanuit de advocatuur wordt opgemerkt dat een bepaald respect is gegroeid tussen de verschillende beroepsgroepen. Op bepaalde plaatsen bestaan ook samenwerkingsverbanden tussen de advocatuur en de politie.

De cijfers geven aan dat de politie in 2012 1.943.602 verhoren heeft afgenomen, waarvan 2,5% een eerste verhoor betrof van gearresteerde verdachten (categorie IV). Ongeveer 90% van de verhoren van categorie IV werd afgenomen door de lokale politie en 10% door de federale politie, verder vond 4 op de 10 verhoren van categorie IV 's nachts plaats en gebeurde 25% van alle nachtelijke verhoren van categorie IV in het weekend. 70% van deze gearresteerde verdachten wenste de bijstand van een advocaat tijdens het politie-verhoor, terwijl 30% schriftelijk afstand deed van dit recht. De onderzoeksrechters namen in 2012 14.415 verhoren af van gearresteerde verdachten, waarbij gemiddeld 77% van de verdachten de bijstand genoot van een advocaat tijdens dit verhoor. Uit de cijfers van 2012 blijkt dat zowel de onderzoeksrechters als het openbaar ministerie slechts uitzonderlijk gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om de gearresteerde verdachte het recht op bijstand van een advocaat te weigeren.

Verder wijzen de cijfers van de parketten en de bevraging van de actoren erop dat de problemen op het vlak van de infrastructuur voor het vertrouwelijk overleg grotendeels werden verholpen; hier en daar stellen zich echter wel nog problemen. Er zijn ook weinig incidenten gemeld tijdens het verhoor. De gemelde incidenten hebben dan voornamelijk betrekking op de plaats en actieve interventies of pleiten van de advocaat. In het arrest van het Grondwettelijk Hof werd in de Salduz-wet de bepaling omtrent de rol van de advocaat evenwel niet vernietigd. Het Hof stelt dat de advocaat die het verhoor bijwoont niet is beperkt tot een louter passieve rol, maar wel degelijk over, weliswaar beperkte, mogelijkheden beschikt om op te treden.

Het Grondwettelijk Hof heeft verder nog een interpretatie van de wet gegeven in verband met het vertrouwelijk overleg. Vooreerst merkt het Hof op dat het niet onredelijk is dat de wetgever hiervoor een tijdslimiet heeft voorzien en dat de duur van 30 minuten niet overdreven kort lijkt. Waarna het Hof weliswaar de interpretatie geeft dat het moet mogelijk worden gemaakt dat de aangehouden persoon een overleg met zijn advocaat kan verkrijgen dat langer duurt dan 30 minuten. Dit is weliswaar beperkt in het licht van de vereisten van het onderzoek en wanneer, gelet op de concrete omstandigheden, de naleving van artikel 6 van Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens dat vereist.

Vervolgens blijkt uit interviews met van hun vrijheid beroofde verdachten (zowel minder- als meerderjarigen) dat ze effectief op de hoogte waren van de hen nieuw toegekende rechten. Dit onder meer door de verklaring van rechten die de meeste verdachten (maar niet allemaal) hadden ontvangen vóór het eerste verhoor. De meerderheid vond de verklaring van rechten duidelijk en begrijpbaar. Ze konden zich ook verschillende rechten uit de verklaring herinneren en deze omschrijven. Slechts enkele verdachten vonden de verklaring moeilijk begrijpbaar en dan veeleer minderjarigen.

Vele van de geïnterviewde verdachten vonden de bijstand van de advocaat nuttig. Onder meer om hun verdediging voor te bereiden, informatie te krijgen over hun rechten en de procedure, toe te zien op de naleving van de procedures en als

garantie tegen eventuele ongeoorloofde (zelfs fysieke) druk.

De meeste verdachten geven tevens aan dat ze hun zwijgrecht niet hebben ingeroepen. Advocaten zouden daarbij veeleer de raad hebben gegeven om niet te zwijgen en wel degelijk te praten. Dit stemt overeen met de beschikbare cijfergegevens van de politieverhoren waaruit blijkt dat bij de lokale politie slechts een zeer kleine minderheid van de gearresteerde verdachten gebruik maakt van hun zwijgrecht (minder dan 1%). Bij de federale politie (die meer zwaardere dossiers heeft) blijkt dit op basis van een manuele registratie van de FGP Antwerpen wel meer het geval te zijn (17%).

We kunnen nog meegeven dat de verdachten het voorafgaand vertrouwelijk overleg soms nuttiger achten dan de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor bij de politie. Tevens wordt de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor door de onderzoeksrechter of de jeugdrechter soms meer effectief beschouwd dan bij de politie. De meeste verdachten zijn er verder voorstander van dat in de toekomst bij elk verhoor een advocaat zou aanwezig zijn. Sommigen verdachten geven dan weer eerder de voorkeur aan een voorafgaandelijk overleg voor elk navolgend verhoor. Een audiovisuele opname van het verhoor wordt ook mogelijk geacht, hoewel de voorkeur wordt gegeven aan een menselijke controle.

Door de Stuurgroep wordt de audiovisuele opname ter controle van het verhoor niet beschouwd als een alternatief voor de bijstand van de advocaat, maar wel als een belangrijk controlemiddel. Er wordt voorgesteld om de mogelijkheid tot dergelijke opname in te schrijven in artikel 47bis Sv., waarbij wordt bepaald dat deze niet valt onder het toepassingsgebied van artikel 112ter Sv. (dat omslachtige voorwaarden inzake de opname bepaalt). Op dit ogenblik wordt het evenwel niet haalbaar geacht om de opname ter controle van het verhoor te verplichten, gezien deze afhankelijk is van de nodige middelen.

Moeilijkheden en kritieke punten in de toepassing

Niettemin zijn er ook moeilijkheden en kritieke punten vastgesteld in de toepassing van de

Salduz-wet. Zo rijdt de Salduz-trein met verschillende snelheden in de beide landsgedeelten wat betreft de beschikbaarheid van de advocaten. In Nederlandstalig België werd in 90,9% van de eerste verhoren van gearresteerde verdachten door de permanentiedienst van de balie een advocaat gevonden voor het verlenen van ofwel bijstand ofwel een telefonisch afstandscontact. In Franstalig België liep het daarentegen niet zo'n vaart en werd slechts in 41,3% een advocaat gevonden (hierbij dient er wel rekening mee te worden gehouden dat de stakingsperiode van de Frans- en Duitstalige advocaten van 30 maart tot 3 juli 2012 tevens werd meegeteld bij de berekening van dit percentage). We zien ook dat het aantal advocaten dat is ingeschreven voor de Salduz-permanentie veel hoger lag in Nederlandstalig dan in Franstalig België. Daarbij zorgde de staking in beide landsgedeelten voor een daling van het aantal beschikbare advocaten en na de staking bleef dit aantal beduidend laag in Franstalig België.

De verminderde deelname van advocaten aan de Salduz-permanentie wordt door de Ordes van Advocaten toegeschreven aan de onzekerheid omtrent de verloning en dit onder meer in het kader van de kosteloze rechtsbijstand. Deze onzekerheid lijkt weliswaar wel meer een rol te spelen in het Franstalig dan in het Nederlandstalig landsgedeelte. Verder is vastgesteld dat wanneer (in de beide landsgedeelten) een bijstand werd verleend, dit slechts uitzonderlijk gebeurde door een advocaat van eigen keuze.

In de praktijk zijn vervolgens problemen signaleerd bij het plaatsbezoek met het oog op de reconstructie van de feiten. Zo rijzen vragen omtrent de rol van de advocaat. In het eindrapport wordt dan ook voorgesteld om de term 'vergezellen' bij de reconstructie van de feiten in artikel 62 Sv. te verduidelijken. Er kan nog worden aan toegevoegd dat in het arrest van het Grondwettelijk Hof de Salduz-wet niet werd verbroken op het vlak van de afwezigheid van een sanctie voor de schending van het recht op de bijstand van een advocaat bij een reconstructie. De afwezigheid van een sanctie doet volgens het Hof geen afbreuk aan het feit dat het aan de feitenrechter toekomt de regelmatigheid van de bewijzen waarop de strafvordering is gegrond,

te onderzoeken en het recht van de beklaagde op een eerlijk proces te waarborgen.

Wat betreft de bijstand van een tolk, blijkt uit de cijfers dat in 2012 voor 20% van de verhoren van gearresteerde verdachten een tolk werd opgeroepen en dit voornamelijk voor het Arabisch, het Frans en het Roemeens. De problemen inzake tolken – die in de vorige evaluatierapporten al aan bod kwamen – werden door de actoren opnieuw aangekaart. Onder meer wordt gewezen op het probleem van de beschikbaarheid van tolken en het gebruik van dezelfde tolk tijdens zowel het vertrouwelijk overleg als tijdens het verhoor. Tevens werden vragen gesteld bij de kwaliteit van de tolken, wat eveneens werd vermeld door de verdachten.

De Salduz-wet heeft volgens de actoren ook duidelijk een impact op hun dagelijks werk (zoals reeds gemeld in de vorige evaluatierapporten). Zo is door de politionele actoren gewezen op de logheid van de procedure en het aanzienlijke tijd- en capaciteitsverlies. De onderzoeksrechters melden samenwerkingsmoeilijkheden met advocaten die de Salduz-wet niet op dezelfde wijze zouden interpreteren. De parketten halen aan dat ze meer worden gecontacteerd door de politie. Vaak zijn er wel (structurele) overlegmomenten voorzien tussen de politie en de parketten. Voor de advocatuur hebben dan weer vooral nachtelijke verhoren een impact op hun dagelijks werk.

Specifiek zijn daarnaast nog problemen gemeld inzake verdachten van categorie III die op uitnodiging worden verhoord. Er wordt door de politionele en justitiële actoren gewezen op een achterstand in de behandeling van deze dossiers (omdat de opgeroepen verdachte niet komt opdagen) en het feit dat er meer processen-verbaal zonder verhoor zijn. Een eventuele aanpassing van deze regeling hangt evenwel samen met de vraag of in de toekomst – met de op til staande EU-richtlijn betreffende de toegang tot een advocaat – al dan niet bij alle verhoren de bijstand van een advocaat zal moeten worden voorzien. Tevens is gewezen op het gebrek aan duidelijkheid of, na een schriftelijke uitnodiging met de wettelijke vermeldingen, aan een minderjarige verdachte van categorie III dient te worden gevraagd of deze een advocaat heeft geraadpleegd.

In de wetsevaluatie is voorgesteld om dit te ondervangen door middel van een uitbreiding van de webapplicatie naar minderjarige verdachten van categorie III en een aanpassing van de desbetreffende omzendbrief. Er is ook voorgesteld om in de wet voor minderjarigen vanaf 16 jaar de mogelijkheid te voorzien om afstand te kunnen doen van de bijstand van een advocaat. Er bestaan immers nu reeds heel wat uitzonderingen op de principiële handelingsonbekwaamheid van minderjarigen.

In verband met het voorzien van een uitzondering voor de mededeling van de rechten en de feiten bij audiovisuele verhoren van minderjarige slachtoffers of getuigen werd ten slotte in de bevraging en door de Stuurgroep vastgesteld dat dit al is opgelost in de praktijk, zodat een wetswijziging niet meer nodig werd geacht. Niettemin bleek op de CPS studiedag Salduz van 27 maart 2013 dat er zich evenwel nog steeds een probleem stelt met het starten van het verhoor met de mededelingen van artikel 47bis Sv. Er wordt bijgevolg een uitzondering gevraagd op de mededeling van de rechten en de feiten ten aanzien van minderjarige slachtoffers en getuigen.

Impact op de voorlopige hechtenis en de vrijheid onder voorwaarden

Door de politionele en justitiële actoren wordt gewezen op een daling van de vrijheidsbenemingen, een vermindering van de aanhoudingsbevelen en een toename van de vrijheden onder voorwaarden.

Op basis van de cijfers blijkt dat in 2012 het gemiddeld aantal aanhoudingsbevelen per registrerende onderzoeksrechter licht is gedaald ten opzichte van de voorgaande jaren, terwijl het gemiddeld aantal aanhoudingsbevelen in 2009, 2010 en 2011 nagenoeg constant was.

Verder ligt voor gans België het gemiddeld aantal vrijheden onder voorwaarden (VOV) per registrerende onderzoeksrechter in 2012 lager dan in de voorgaande jaren. Dit staat haaks op de initiële verwachting (en indicaties vanuit de praktijk) dat het gebruik van de VOV door toedoen van de Salduz-wet zou toenemen. Weliswaar dienen we te nuanceren dat er verschillen zijn tussen de gerechtelijke arrondissementen: in 13 arrondissementen is er sprake van een stijging van de

VOV (in 4 arrondissementen zelfs een stijging van minstens 40%), terwijl er in 9 effectief een daling waarneembaar is.

Niettegenstaande de indrukken van de actoren op het terrein, is het dus op basis van de cijfers moeilijk om te spreken van significante tendensen en een duidelijke impact hierop van de Salduz-wet.

Wat betreft het bevel tot verlenging van de arrestatietermijn met maximum 24 uur blijkt dat dit in de praktijk weinig werd benut. Door de Stuurgroep wordt opgemerkt dat een hervorming ervan niet onmiddellijk is aangewezen. De discussie over het bevel tot verlenging hangt samen met het debat over de verlenging van de arrestatietermijn, waarbij door alle actoren (met uitzondering van de balie) wordt gepleit voor een algemene verlenging tot 36 of 48 uur. Het bevel tot verlenging dient volgens de Stuurgroep wel wettelijk te worden uitgesloten van de mini-instructie (door deze op te nemen bij de uitzonderingen van art. 28septies Sv.). Tevens dient de wijze van betekenen in artikel 15bis Voorlopige Hechteniswet te worden gespecificeerd.

Aanbevelingen

Algemeen kan worden geconcludeerd dat zoals de slagzin luidt 'met de trein is het altijd een beetje reizen', zo ook de Salduz-trein nog een meer dan uitdagende tocht voor de boeg staat. Gezien België zich inschrijft in de Europese rechtsorde van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en de beginselen van de Europese Unie, zal ons land zich verder dienen te conformeren aan mogelijke bijkomende vereisten inzake de bijstand van de advocaat. Tevens dient nu ook rekening te worden gehouden met de gevolgen van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. De eerste aanbeveling van het eindrapport heeft dan ook betrekking op een punctuele aanpassing van de Salduz-wet aan het arrest van het Grondwettelijk Hof, de tweede op de aanpassingen zoals die blijken uit de evaluatie van de Salduz-wet, de derde op een meer globale hervorming van de Salduz-wet die aan de orde zal zijn na de finalisering van de EU-richtlijn betreffende het recht op toegang tot een advocaat. De laatste aanbeveling wijst ten slotte

op de nood aan meer algemene fundamentele hervormingen.

(1) Salduz-wet punctueel aanpassen aan het arrest van het Grondwettelijk Hof

Conform het arrest van het Grondwettelijk Hof dienen voor 31 augustus 2013 de volgende punctuele aanpassingen te worden doorgevoerd aan de huidige Salduz-wet, rekening houdend met de drie vernietigde bepalingen:

- Voor niet van hun vrijheid beroofde verdachten: de mededeling voorzien dat ze het verhoor kunnen verlaten;
- Aanpassen dat alle verkeersinbreuken strafbaar met een gevangenisstraf van 1 jaar of meer vallen onder categorie III en dus het recht bieden op een vertrouwelijk overleg met de advocaat voor het eerste verhoor;
- Aanpassing van de sanctieregeling: het woord 'enkel' schrappen.

(2) Aanpassingen zoals die blijken uit de evaluatie van de Salduz-wet

Voor veel bepalingen van de **Salduz-wet** blijkt uit de wetsevaluatie dat er geen noodzaak was tot wijziging of tot onmiddellijke wijziging. Ofwel was er een consensus om bepaalde aspecten niet verder wettelijk te regelen of gewoon te behouden. Ofwel werd een wijziging op dit ogenblik nog niet onmiddellijk aangewezen omwille van praktische redenen en/of in afwachting van de EU-richtlijn en verdere rechtspraak. De volgende bepalingen in de Salduz-wet worden op dit ogenblik wel vatbaar geacht voor verbetering:

- Reconstructie van de feiten: de term 'vergezellen' door een advocaat verduidelijken;
- Audiovisuele opname ter controle van het verhoor regelen;
- Bevel tot verlenging: uitsluiting van de mini-instructie en de betekening voorzien;
- Duidelijke regeling voor minderjarige verdachten.

Verder blijken op basis van de bevindingen van de evaluatie op dit ogenblik geen fundamentele aanpassingen aan de **richtlijnen van het College van procureurs-generaal** (COL 8/2011

en addenda) nodig te zijn. Ingevolge het arrest van het Grondwettelijk Hof was er wel dringend een richtlijn van het College van procureurs-generaal nodig om rekening te houden met de twee interpretaties van het Grondwettelijk Hof:

- Opdat de advocaat zijn opdracht kan vervullen en naargelang de omstandigheden en de kenmerken van de betrokken persoon, moeten de politieambtenaren, de procureur des Konings of de onderzoeksrechter ook zelf de advocaat inlichten over de feiten waarop het verhoor betrekking heeft;
- Het moet mogelijk worden gemaakt dat de aangehouden persoon een overleg met zijn advocaat kan verkrijgen dat langer duurt dan 30 minuten.

Tevens zullen ook de modellen van proces-verbaal moeten worden aangepast in functie van deze interpretaties en in functie van de vernietigde bepalingen.

Een richtlijn werd ondertussen door het College van procureurs-generaal reeds uitgevaardigd, het betreft de COL 9/2013 van 13 maart 2013 (addendum V bij de COL 8/2011). De modellen van proces-verbaal zullen ook worden aangepast en worden opgenomen in een geactualiseerde versie van de COL 8/2011.

Daarnaast zijn er op basis van de bevindingen van de evaluatie aan de **verklaring van rechten** op dit ogenblik geen aanpassingen nodig. Een aanpassing zal wel noodzakelijk zijn na de punctuele aanpassingen van de huidige Salduz-wet, na de omzetting van de EU-richtlijn van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en na het finaliseren van de EU-richtlijn betreffende het recht op toegang tot de advocaat.

(3) In de toekomst globale hervorming van de Salduz-wet aan de orde

In de toekomst zal weliswaar een meer globale hervorming van de Salduz-wet aan de orde zijn, rekening houdend met de richtlijn die binnen de Europese Unie in de maak is en die de bijstand van de advocaat zou kunnen uitbreiden tot alle verhoren van verdachten (dus ook voor verdachten die niet van hun vrijheid zijn beroofd) en onderzoekshandelingen.

De voorbereiding voor een aanpassing van de Salduz-wet aan de nieuwe vereisten van de EU-richtlijn dient tijdig en proactief te worden voorbereid. Het is belangrijk dat in overleg met alle actoren wordt gezocht naar de meest werkbare oplossing voor het terrein en dit rekening houdend met de budgettaire mogelijkheden en vooral beperkingen.

(4) Nood aan meer algemene fundamentele hervormingen

Tot slot is er nood aan meer algemene fundamentele hervormingen die de Salduz-wet overstijgen.

Zo wordt onder meer een Grondwetswijziging bepleit, met name de verlenging van de arrestatietermijn van 24 uur naar 36 of 48 uur.

Meer algemeen wordt het hoog tijd geacht voor een fundamentele hervorming van ons rechtssysteem. Er dient fundamenteel te worden uitgeklaard welke richting ons rechtssysteem dient uit te gaan en op welke wijze het dan moet worden bijgestuurd. De DSB heeft ondertussen op vraag van de minister van Justitie een overheidsopdracht uitgeschreven voor een wetenschappelijk praktijkgericht onderzoek met het oog op een globale modernisering van het Wetboek van Strafvordering.

Om de medewerking van de balie te blijven verzekeren en opnieuw serieus aan te zwengelen, is verder nood aan een fundamentele hervorming van het systeem van de kosteloze rechtsbijstand opdat deze eveneens betaalbaar zou blijven voor de Belgische Staat. Deze hervorming maakt het voorwerp uit van overleg tussen de minister van Justitie en de Ordes Advocaten. De minister van Justitie heeft daartoe reeds een aantal voorstellen gelanceerd.

Tot slot is dringend een regeling van de tolken aan de orde om de reeds langer gesignaleerde problemen ter zake aan te pakken. In het kader van het eindrapport hebben de actoren enkele suggesties gedaan voor de omzetting in de Belgische wetgeving tegen 27 oktober 2013 van de EU-richtlijn van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures, deze is gericht op het ondervangen van problemen met tolken.